

Europaudvalget
Europaudvalget@ft.dk

24. november 2009

Benedicte Federspiel
Dok. 88807/ps

Forslag til direktiv om forbrugerrettigheder

Indledningsvis skal Forbrugerrådet præcisere, at det umiddelbart største problem i forbindelse med forslag til direktiv om forbrugerrettigheder er, at de fire tidligere direktiver om købelov, internet, dørsalg og urimelige aftalevilkår har været minimumsdirektiver, mens det nye forslag er et maksimumsdirektiv (totalharmonisering), hvilket betyder, at medlemslandene hverken kan beholde eller indføre bestemmelser, der fraviger reglerne i direktivforslaget.

Kommissionen påpeger konstant, at de forskellige forbrugerregler gør det vanskeligere for de erhvervsdrivende, som ønsker at afsætte varer og tjenesteydelser på tværs af grænserne, at overholde de forskellige regler, ligesom Kommissionen påpeger, at forbrugerne på grund af de forskellige regler har ringe tillid til grænseoverskridende handel, herunder internethandel, hvilket er skadeligt for dem.

Alle forbrugerorganisationer har imidlertid påpeget, at EU-undersøgelser har vist, at forskellig lovgivning ikke er hovedårsagen til, at forbrugerne ikke handler over grænserne og benytter internettet. Tværtimod har undersøgelser vist, at det, som forbrugerne mest bekymrer sig om, er, om de kan få deres penge igen, hvis der opstår problemer, hvordan de kan få en vare repareret eller byttet, hvis den er købt i et andet land, ligesom sprogproblemer og bekymring for data og økonomisk sikkerhed spiller en stor rolle.

Kommissionen har påpeget, at forskellene – ifølge Eurobarometer 2008 – er en vigtig hindring for handel over grænserne. Dette er imidlertid ikke korrekt. Tværtimod viser undersøgelsen, at regelforskellene kun har lille betydning for handlen. 74 % af erhvervslivet svarede, at ens regler ville betyde ingen ændring eller kun en lille ændring for deres salg over grænserne. Senere undersøgelser om grænseoverskridende e-handel har påvist en række praktiske barrierer i forhold til mulighederne for at foretage handel på tværs af grænserne, men ingen af disse undersøgelser kan imidlertid påberåbes for at foretage disse indgribende lovændringer.

Forbrugerrådet har sammen med vores europæiske forbrugerorganisation BEUC deltaget i en lang række møder i såvel Kommissionen, Europa-Parlamentet som i andre EU-institutioner. Det er fremgået af disse møder, at direktivet vil nedsætte

forbrugerbeskyttelsen betydeligt i stort set alle lande, og at det er ganske uoverskueligt, hvilke områder direktivet egentlig dækker, samt hvordan direktivet forholder sig til anden EU-lovgivning, herunder tjenesteydelsesdirektivet.

Justitsministeriet har først mere end et år efter, at Kommissionen udsendte forslaget til direktiv, udarbejdet det grundnotat af d. 9. november 2009, som blev tilsendt Europaudvalget - se konklusionen i samlenotatet side 62, punkt 7. Forbrugerrådet finder det bemærkelsesværdigt, at Justitsministeriet efter at have arbejdet med dette direktivforslag i et år udtaler, at ”forståelsen og rækkevidden af en stor af de foreslåede bestemmelser giver anledning til tvivl”, ligesom det påpeges, at ”det kan vise sig vanskeligt at få udformet klare, enkle totalharmoniseringsregler, bl.a. fordi de formueretlige regler, der ændres, har sammenhæng med almindelige formueretlige regler og principper”. Det kan Forbrugerrådet tilslutte sig.

Ligesom det anføres i denne konklusion, er Forbrugerrådet heller ikke imod en hensigtsmæssig totalharmonisering på områder, hvor denne kan gennemføres uden at være til skade for forbrugerne og uden at medføre en uklar retstilstand.

Forbrugerrådet og de europæiske forbrugerorganisationer er imidlertid af den opfattelse, at total harmonisering på dette område kun kan accepteres i forbindelse med tekniske og horisontale områder som fx længden og beregningen af fortrydelsesfristen samt visse definitioner. Denne harmonisering må imidlertid ikke sænke forbrugerbeskyttelsen, men medføre et højt forbrugerbeskyttelsesniveau, således at forbrugerne får tillid til markedet. En totalharmonisering på disse områder skal også være helt klar, således at der ikke er tvivl om, hvordan retsstillingen er.

Forbrugerrådet bekymrer sig også, fordi det er vanskeligt at overskue, hvorledes totalharmoniseringsdirektiver vil blive fortolket af EF-Domstolen. En dom fra EF-Domstolen i april 2009 vedrørende et totalharmoniseringsdirektiv på markedsføringsområdet vil formentlig medføre, at Belgien må opgive sit forbud mod tilgift. Der er herefter afsagt flere domme mod andre lande vedr. dette direktiv, som ifølge alle eksperter vil betyde, at Danmark må opgive sit forbud mod rabatkuponer og købsbetingede konkurrence i den danske markedsføringslov. Dette viser, at totalharmonisering kan have særdeles uventede virkninger.

Flere undersøgelser har påvist, at Kommissionens direktivforslag på flere punkter er uambitiøst. Ikke kun vil det sænke forbrugerbeskyttelsen i en lang række europæiske lande, men samtidig medfører det stor usikkerhed, idet det har vist sig umuligt at fastlægge, hvad der falder inden for og uden for direktivets anvendelsesområde. Der er tilmed opstået den absurde situation, at forbrugerbeskyttelsen i nogle medlemslande vil være lavere end erhvervslivets beskyttelse under samme lovgivning.

De seneste sagkyndige rapporter fra Europa-Parlamentet påviser dels, at det ikke er korrekt, at forbrugerbeskyttelsen hæves, dels påpeges flere fejl i Kommissionens ”non paper” om virkningerne for de enkelte lande, hvilket igen viser, at Kommissionen ikke har overskuet virkningerne af det direktiv, de foreslog. Herudover er der intet gjort for at opdatere reglerne i forhold til fx digitale rettigheder eller vedr. forbrugerkrav direkte over for producenten, hvilket allerede er gældende ret i flere

EU-lande, og som i øvrigt ville medvirke til at skabe et sammenhængende indre marked.

Forbrugerrådet har valgt ikke at gå i detaljer i dette brev, da der er mange, men skal afslutningsvis pege på, at der kun er grund til at bruge al den tid, der er nødvendig, til at arbejde med dette direktiv, hvilket Europa-Parlamentet er opmærksom på, idet man har besluttet ikke at afgive en udtalelse før om et år.

Med venlig hilsen

Vagn Jelsø
Afdelingschef

Benedicte Federspiel
Chefkonsulent